

Gaja Kos

Peter Svetina: *Modrost nilskih konjev.*

Ilustriral Damijan Stepančič. Ljubljana: DZS, 2010.

Od človeka, ki je prebral knjigo *Modrost nilskih konjev*, s poudarkom na prvi besedi naslova, se verjetno pričakuje kaj modrega. K sreči se lahko taisti človek takšnim in podobnim pritiskom vselej elegantno izogne tako, da modro molči in pusti spregovoriti drugim. Recimo takole (nilska konja Hubert in Marcel premlevata, kaj je najpomembnejše): “Mimo je prišla zebra Tanami. Na poti iz trgovine je spotoma zavila k prijateljema. ‘Kaj pa delata?’ je vprašala. ‘Ah, nič,’ je rekel Marcel, ‘samo malo se pogovarjava.’ ‘To je najpomembnejše,’ je rekla Tanami in se jima pridružila.” Vsaj o tem ni nobenega dvoma, da je modra zebra Tanami ... Živalskih zgodb je na kupe, niso pa vse dobre, kaj šele modre. Enaindvajset minizgodb iz ilustrirane knjige *Modrost nilskih konjev* je gotovo dobrih in modrih, zato verjetno ni nenavadno, da bralec ob njih pomisli na živalske zgodbe Toona Tellegena. Kdor je bral mojstra prisrčnih, duhovitih, rahlo bizarnih in poetičnih živalskih filozofskih miniaturok, bo vedel, zakaj in kdaj, kdor ga še ni, naj to nemudoma stori (dobra izbira za sladokusce je, recimo, *Mala nočna torta s plameni*). Ampak vrnimo se k Hubertu in Marcelu, ki v tem trenutku posedata v senci platane, modrujeta in v vodo frcata blatne kroglice.

V *Modrosti nilskih konjev* Petra Svetine in Damijana Stepančiča bomo srečali pester izbor nenavadnih živalskih literarnih junakov, začeniši z nilskimi konji, pelikanom, kobilicami, velblodom, gnujem, mušicami in mnogo drugimi, nekaterimi res le v vlogi statistov, pa vendar. In kako dobro to dene, kajti nešteto medvedov in zajcev, po možnosti vedno znova zapakiranih v skoraj identične osladne situacije, zaradi česar pri najboljši volji skorajda ne morem več ločiti enega od drugega (pustimo izjeme!), sem se že rahlo naveličala in verjamem, da nisem edina. Prej omenjene živali živijo v svetu, v katerem ni človeka, zaradi česar se nam utegne zdeti skoraj tuj – nobene hektičnosti, histerije in naglice ni v njem, vladata le blago, mirno razpoloženje, v katerem imajo živali čas premišljevat,

se čuditi, družiti, uživati in čutiti. “Ko je prišel Marcel, je bil že večer. Nilskim konjem se pač ne mudi.” Brezčasje (in nikakor dolgočasje) je seveda kot nalašč za to, da se v radovednih glavah kotijo vprašanja, ki so pogosto takšna, da bi se lahko skotila kadar koli in komur koli (predvsem pa otrokom), zaradi česar bi utegnili domnevati, da so tudi odgovori nanje vedno pri roki in enostavni. Ah, kako zmotno! Ampak po drugi strani, če imamo čas, jih prej ali slej najdemo, če ne pridejo že prej sami od sebe. Zgodbe vse po vrsti slavijo (in spodbujajo!) radovednost, kakršna je lastna otrokom, in se v poznejših letih pogosto odkrade bogsigavedi kam. Odrasli bralec se ves čas nasmiha posebni logiki živali, njihovim čelom, ki se gubajo med bolj in manj globokoumnim razmišljanjem, njihovi interpretaciji sveta in nenavadnemu početju, pa nikakor ne zato, ker bi se mu zdelo neumno ali infantilno, ampak zato ker je tako domiselno, posrečeno, nenavadno in sveže. In hkrati tako presneto oddaljeno. Mladi bralec bo nedvomno počel isto, seveda iz nasprotnega razloga – ker mu bo vse tako prikupno blizu. Zgodbe so po jezikovni plati enostavne, stavki so kratki, jasni in izčiščeni – blagodejna izčiščenost se kaže tudi na ravni fabule –, dialogi, iz katerih izhaja velik del dinamičnosti, pa so, kot smo pri avtorju vajeni in od njega, priznajmo, nekoliko razvajeno tudi pričakujemo, očarljivo duhoviti. Iz *Modrosti nilskih konjev* skratka puhtijo prisrčnost in pozitivna naravnost brez kančka odbijajoče osladnosti, in seveda, v skladu z naslovom, modrosti, če ne eksplicitne, pa implicitne. In ravno v tem se skriva čar (dobrega) pisanja – sporočiti, ne da poveš, navdihniti in nasmejati, z nilskimi konji ali brez njih.

Likovna podoba velikih rastlinojedih afriških sesalcev in kompanije je bila zaupana Damijanu Stepančiču, s katerim v zadnjih letih Peter Svetina sodeluje najpogosteje in vselej uspešno, spomnimo se, recimo, nagrajenega *Antonovega cirkusa* izpred dveh let. Hubert in Marcel sta upodobljena izjemno simpatično, ilustracije se nasploh dobro podajo k duhu besedil, je pa škoda, da sta protagonista nekajkrat postavljena v središče knjige, torej na mesto vezave; posledica tega so namreč prelomljena, deformirana telesa, kar je najbolj izrazito v zgodbi *Kako široko je poletje*, drugi po vrsti.

Nilaska konja si torej mirne duše vzmeta čas za modrovanje ali zgolj posedanje v dobri družbi in prav je tako, naj nam bosta za zgled – skrb vzbujajoče in žalostno pa je, da za takšno razkošje ustvarjalci (množično zapisovanih živalskih zgodb) velikokrat, in zdi se, da brez obžalovanja in slabe vesti, prikrajšajo sebe in svoje junake, ki so zato površinski, plitvi, klišejski in instantni, izgubljeni v množici podobnih. Huberta in Marcela si bomo seveda zapomnili!